

УДК 341.9 (075.8)

ЩОДО ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ УЧАСНИКІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ДОГОВОРІВ, ЯКІ ЗАЗНАЛИ ЗБИТКІВ ВНАСЛІДОК ЗАПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ САНКЦІЙ

Трояновський О. В.

Кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного права та міжнародних відносин Національного університету «Одеська юридична академія».

Анотація. *Запровадження економічних санкцій істотно впливає на міжнародні зв'язки суб'єктів господарювання. Введення санкцій робить виконання договірних зобов'язань юридично неможливим. Неможливість виконання договору тягне за собою припинення дії договору або припинення його дії, внаслідок чого договірні сторони відчують значні негативні майнові складності, що виражаються в несенні збитків та шкоди за укладеними договорами, а також відповідальності у зв'язку з невиконанням договору. Але незалежно від вирішення питання про відповідальність у договірних відносинах сторін, сторони договору несуть викликані введенням санкцій майнові втрати, які не можуть бути покриті договірними механізмами. Тому не менше насущними є й питання компенсації понесених сторонами договору збитків.*

Учасники зовнішньоекономічних договорів, які зазнали збитків внаслідок запровадження міжнародних економічних санкцій, мають право вимагати надання їм компенсації збитків, безпосередньо викликаних введенням санкцій, за рахунок бюджету держави, яка імплементує економічні санкції, а також за допомогою звернення до міжнародних установ. Тому при реформуванні національного правового регулювання необхідно передбачити гарантії прав суб'єктам господарювання у зв'язку з імплементациєю міжнародних економічних санкцій.

Ключові слова: *санкції, зовнішньоекономічний договір, рішення Ради Безпеки ООН, виконання договору, відповідальність, компенсація збитків, форс-мажор.*

Постановка проблеми. Будучи потужним інструментом зовнішньополітичного впливу, економічні санкції грають важливу роль в механізмі міжнародно-правового регулювання міжнародних відносин і функціонуванні міжнародного права. Але введення санкцій впливає не тільки на міждержавні відносини, але і на приватноправові зв'язки фізичних і юридичних осіб. І мабуть, є всі підстави вважати, що найближчі роки вдихнуть нове життя в гл. VII Статуту ООН «Дії щодо загрози миру, порушення миру та актів агресії»¹. У зв'язку з цим актуальним є переосмислення значення введення економічних санкцій для світогосподарських зв'язків.

Мета статті – аналіз механізмів захисту інтересів учасників зовнішньоекономічних договорів, які зазнали збитків внаслідок запровадження економічних санкцій, зокрема тих, що вводяться Радою Безпеки ООН, а також виявлення природи юридичного зв'язку між резолюціями Ради Безпеки і приватноправовими договорами міжнародного характеру.

¹ Приклад тому – застосування санкцій до Іраку в період його вторгнення в Кувейт або стосовно Ірану у зв'язку з його ядерною програмою.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вплив економічних санкцій на виконання зовнішньоекономічного договору є багатоаспектною і надзвичайно актуальною проблемою, далекою на сьогоднішній день від завершеності в її дослідженості. Проблематики правових наслідків запровадження санкцій для виконання зовнішньоекономічного контракту торкалися відомі фахівці в галузі міжнародного і міжнародного приватного права: Л. П. Ануфрієва, М. П. Бардіна, М. М. Богуславський, Н. Ю. Єрпильова, Г. М. Вельямінов, Г. К. Дмитрієва, В. В. Лаптев, І. І. Лукашук, В. С. Поздняков, М. Г. Розенберг, Г. І. Тункін, Є. Т. Усенко, Н. А. Ушаков та ін. Спеціальні монографічні дослідження з питань застосування санкцій в різний час провели Т. М. Нешатаєва [1] і І. М. Крючкова [2].

Основні результати дослідження. Очевидно, що поняття «економічні санкції» характерне не тільки для міжнародного, а й для міжнародного приватного права. Так, прийняття в рамках міжнародних організацій (насамперед ООН) рішень про накладення економічних санкцій буде в міжнародно-правовому плані юридично обов'язкове для держав-членів даної організації, що закономірно тягне за собою їх реалізацію у внутрішньодержавній сфері, принципово зачіпаючи приватноправові відносини міжнародного характеру.

Правові наслідки впливу запроваджуваних заборон і обмежень на зовнішньоекономічну діяльність поширюються насамперед на характер виконання міжнародних контрактів. Для виконання зовнішньоекономічного договору введення економічних санкцій зв'язане з різними організаційно-правовими (неможливість здійснення поставки, розрахунків за вже поставлені за договорами товари) і зумовленими ними матеріально-правовими наслідками (прямі збитки, упущена вигода, непередбачені витрати, відповідальність сторін внаслідок неналежного виконання зовнішньоекономічного контракту).

Але вплив застосування економічних санкцій значно ширший. Вони істотно впливають на можливість укладення міжнародних контрактів, можуть серйозно зачіпати міжнародні зв'язки суб'єктів господарювання, які перебувають під юрисдикцією третіх держав, оскільки від них буде вимагатися надання гарантій того, що їхні товари і послуги не будуть в тій чи іншій мірі предметом експорту в державу, щодо якої введено санкції².

Як відомо, рішення про застосування економічних санкцій може прийматися як індивідуально окремими державами (як інструмент політичного тиску), так і колективно – в рамках міжнародних організацій. Особливий інтерес в цьому питанні представляють санкції, що вводяться резолюціями Ради Безпеки ООН.

На відміну від інших органів ООН, рішення Ради Безпеки ООН є юридично обов'язковими для всіх держав-членів ООН, які повинні забезпечити їх виконання всіма особами, які перебувають під їх юрисдикцією. Часом в самих резолюціях РБ ООН прямо підкреслюється, що держави зобов'язані не тільки їх виконувати, але і забезпечити їх виконання фізичними і юридичними особами, які перебувають під їх юрисдикцією³.

Характеризуючи рішення Ради Безпеки ООН про введення санкцій, І. М. Крючкова зазначає односторонній характер прийняття рішень Ради Безпеки ООН, їх політичну спрямованість і економічний характер [3]. Рішення Ради Безпеки ООН і приватноправові

² Актуальним тут є виголошена урядом США можливість введення обмежень технологічного співробітництва з Росією, що виключає також і можливість транзитної поставки технологій до Росії.

³ Так, в резолюцію Ради Безпеки 678/1990 р., яка запроваджує санкції щодо Іраку у зв'язку з його агресією проти Кувейту, було включено положення про те, що держави зобов'язані здійснювати їх «незважаючи на існування яких би то не було прав і обов'язків, створених ... будь-яким контрактом, укладеним до дати прийняття рішення».

договори міжнародного характеру не мають безпосереднього юридичного зв'язку. У цьому сенсі вони самостійні і юридично автономні. Але опосередкована діалектикою співвідношення міжнародного та національного права, автономність ця є відносною, оскільки держави повинні забезпечити реалізацію взятих на себе міжнародно-правових зобов'язань у національному правопорядку, а всі питання в межах юрисдикції конкретної держави підкорюються її суверенній волі – тим самим правові елементи різної системної приналежності зводяться в єдину систему – внутрішньодержавну систему права. В результаті між рішенням Ради Безпеки ООН і міжнародним контрактом простежується певний юридичний зв'язок, обумовлений наявністю і єдністю волі держави.

Держави самостійно визначають правову форму, в якій будуть реалізовані рішення міжнародних організацій в межах їх національної юрисдикції. Наприклад, в Україні це питання врегульоване в Законі «Про зовнішньоекономічну діяльність», зокрема ч. 2 ст. 9 даного Закону встановлює, що забезпечення виконання рішень Ради Безпеки ООН з питань зовнішньоекономічної діяльності є обов'язком уряду – Кабінету Міністрів України, – що оформлюється постановами. У постановах визначається коло осіб, на яких поширюються запроваджені обмеження і заборони, перераховуються обмежувальні заходи і проти кого вони вводяться (наприклад, заборона експорту-імпорту будь-якого товару, заборона здійснення авіаперельотів в певну державу і т.п.), визначається дата початку дії обмежень, що вводяться, а також покладаються обов'язки на конкретні державні органи зі здійснення та контролю за виконанням обмежень, що вводяться⁴.

Правові наслідки економічних санкцій на зовнішньоекономічні контракти можуть мати різний прояв:

по-перше, у формі заборони дій, що формують виконання зобов'язань, які випливають із зовнішньоекономічного договору;

по-друге, передбачати введення обмежень здійснення діяльності у певних сферах або секторах економіки (наприклад, Резолюція 1803 (2008) РБ ООН від 3 березня 2008 року вводить обмеження на торгівлю технологіями з Іраном у сфері ядерної енергетики);

по-третє, у формі заборони на здійснення економічної діяльності повністю (см., наприклад, Резолюцію 1970 (2011) РБ ООН від 26 лютого 2011 року, яка ввела збройне ембарго щодо Лівії); і,

по-четверте, у вимозі заморозити фінансові активи, що належать державі-порушниці або особам, які знаходяться під її юрисдикцією.

У літературі вже наголошувалося [4, с. 372] на необхідності розрізняти юридичні наслідки рішень Ради Безпеки, що вводять зовнішньогосподарські обмеження, для договорів, укладених до введення санкцій, і для договорів, що укладаються після їх введення.

Зовнішньоекономічні договори, укладені після введення санкцій, є юридично недійсними. Такий висновок впливає як з прямих позитивних приписів (наприклад, ст. 6 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» передбачає, що зовнішньоекономічний договір укладається з урахуванням міжнародних зобов'язань України і може бути визнаний недійсним у зв'язку з недотриманням цієї вимоги), так і знаходить своє підтвердження і за допомогою традиційних інструментів міжнародного приватного права, зокрема інституту застереження про публічний порядок (*ordre public*), оскільки резолюції РБ ООН про економічні санкції можна віднести до актів, що становлять основи світового право-

⁴ Див., наприклад: про виконання резолюцій Ради Безпеки ООН щодо Ісламської Республіки Іран: Постанова Кабінету Міністрів України № 1092 від 5 вересня 2007 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1092-2007>.

порядку, і таким чином розширити підстави відмови у застосуванні іноземного права, яке допускає укладення таких контрактів.

Таким чином, укладені після введення санкцій договори не будуть породжувати прав і обов'язків у сторін, а останні відповідно не будуть нести відповідальності за невиконання своїх зобов'язань за договором.

Складніше стоїть питання з договорами, укладеними до введення санкцій, виконання яких ще не було завершено.

Введення санкцій робить виконання договірних зобов'язань юридично неможливим. Неможливість виконання договору тягне за собою призупинення дії договору або припинення його дії, внаслідок чого договірні сторони відчують значні негативні майнові складності, що виражаються в несенні збитків та шкоди за укладеними договорами, а також відповідальності у зв'язку з невиконанням договору.

Наявність резолюції Ради Безпеки дає підстави для рішення суду про звільнення від відповідальності. Ідеально, коли дана підстава прямо передбачена в праві, що застосовується (*lex causae* або *lex fori*). Якщо такого положення немає, то суд має право обґрунтувати звільнення від відповідальності за невиконання договору посиланням на обставина непереможної сили.

І дійсно, детальний розгляд атрибутів економічних санкцій, що вводяться рішеннями Ради Безпеки ООН, таких як:

- відсутність вольової складової поведінки сторін зовнішньоекономічного договору, здатної вплинути на ситуацію;
- неможливість запобігання її настанню;
- наявність в нормативному акті, що імплементує резолюцію РБ ООН про введення економічних санкцій, строго імперативних приписів, від яких сторони не вправі відступити, – дозволяє дійти висновку про те, що зазначена юридична неможливість виконання міжнародних комерційних зобов'язань може бути віднесена за погодженням сторін до форс-мажорних обставин, що звільняє несправну сторону від відповідальності. У той же час за погодженням сторін договірними положеннями може передбачатися і прямо протилежне – вони можуть включити в угоду положення, що «ніякі рішення міжнародних органів не можуть звільнити від відповідальності сторону, яка не виконала свої зобов'язання». У такому разі сторона, яка не виконала свої зобов'язання за договором внаслідок введення санкцій, проте буде зобов'язана компенсувати збитки іншій стороні. Думається, що найближчим часом подібні договірні умови можуть отримати значне поширення в контрактах вітчизняних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, враховуючи спостережувану нестабільність умов господарювання.

Але незалежно від вирішення питання про відповідальність у договірних відносинах сторін, сторони договору несуть викликані введенням санкцій майнові втрати, які не можуть бути покриті договірними механізмами. Тому не менше насущними є й питання компенсації понесених сторонами договору збитків.

У міжнародній практиці склалося правило, що збитки мають відшкодовуватися державою, до якої санкції застосовуються. Однак домогтися відшкодування збитків вкрай складно, а часто неможливо.

Можна виділити міжнародно-правові та національно-правові механізми виплати компенсації в зв'язку з введенням державою економічних заборон і обмежень відповідно до вимог Ради Безпеки ООН.

На національному рівні можливе закріплення права господарюючих суб'єктів на відшкодування в судовому порядку збитків, пов'язаних з імплементациєю міжнародних санкцій.

цій, за рахунок коштів державного бюджету⁵. Прикладом вирішення питання про надання компенсації на міжнародно-правовому рівні може служити заснований в зв'язку з агресією Іраку проти Кувейту в рамках Ради Безпеки ООН особливий механізм, покликаний полегшити відшкодування збитків, – Компенсаційна комісія ООН. Комісія створена як допоміжний орган Ради Безпеки для задоволення вимог різних категорій суб'єктів права, які зазнали значних збитків і шкоди у зв'язку з неможливістю здійснення зовнішньоекономічної діяльності з Іраком і національними особами Іраку. За весь період роботи Комісія розглянула більше трьох мільйонів претензій. Вони надійшли від постраждалих громадян і корпорацій з 100 країн світу. До теперішнього часу фізичним та юридичним особам, уряду Кувейту і ряду інших постраждалих держав виплачено 43,3 мільярда доларів у вигляді компенсацій за іракське вторгнення від загальної встановленої на ці цілі суми в 52,4 мільярда. Компенсаційний фонд Комісії фінансувався за рахунок коштів від продажу іракської нафти в рамках програми «Нафта в обмін на продовольство».

Таким чином, учасники зовнішньоекономічних договорів, які зазнали збитків внаслідок запровадження міжнародних економічних санкцій, мають право вимагати надання їм компенсації збитків, безпосередньо викликаних введенням санкцій, за рахунок бюджету держави, яка імплементує економічні санкції, а також за допомогою звернення до міжнародних установ. Тому при реформуванні національного правового регулювання необхідно передбачити гарантії суб'єктам господарювання у зв'язку з імплементацією міжнародних економічних санкцій.

Висновки. Враховуючи зростаючі масштаби практики звернення в міжнародних відносинах до економічних санкцій, в договірній роботі суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності вкрай важливо опрацювати питання правових наслідків обмежень і заборон для виконання зовнішньоекономічних договорів з метою вироблення ефективних механізмів забезпечення інтересів суб'єктів господарювання.

Список використаної літератури

1. Нешатаева Т. Н. Санкции системы ООН (международно правовой аспект) / Т. Н. Нешатаева, О. Н. Тиунов. – Иркутск : Изд-во Иркут. ун-та, 1992. – 108 с.
2. Крючкова И. Н. Экономические санкции Совета Безопасности Организации Объединенных Наций в международном публичном праве и международном частном праве: Монография. / И. Н. Крючкова. – М. : МАКС Пресс, 2005. – 146 с.
3. Крючкова И. Н. Правовые последствия применения экономических санкций Совета Безопасности Организации Объединенных Наций для исполнения частноправовых договоров международного характера / И. Н. Крючкова. // Международное публичное и частное право. – 2005. – № 5 (26). – С. 25-29.
4. Международное частное право : Учебник / Л. П. Ануфриева, К. А. Бекашев, Г. К. Дмитриева и др.; Отв. ред. Г. К. Дмитриева. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ТК Велби, Изд-во Проспект, 2004. – 688 с.
5. Предпринимательское (хозяйственное) право: учебник / [Вознесенская Н. Н. и др.] ; под ред. В. В. Лаптева, С. С. Занковского ; Рос. акад. наук, Ин-т государства и права, Академ. правовой ун-т. – М. : Волтерс Клувер, 2006. – 560 с.

⁵ Показовим є законопроект, що внесений цими днями до Державної Думи Російської Федерації, відповідно до якого постраждали від неправосудних рішень іноземних судів російські фізичні особи та компанії зможуть отримати компенсацію з федерального бюджету. Див.: Законопроект о компенсации за решения иностранных судов внесен в Госдуму // ZAKON.RU : Первая социальная сеть для юристов. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://zakon.ru/Discussions/zakonoproekt_o_kompensacii_za_resheniya_inostrannykh_sudov_vnesen_v_gosdumu__no_ne_podderzhan_pravite/13980.

6. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України № 959-ХІІ від 16. 04. 1991 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1085.19.47&no-break=1>.
7. Про виконання резолюцій Ради Безпеки ООН щодо Ісламської Республіки Іран : Постанова Кабінету Міністрів України № 1092 від 5 вересня 2007 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1092-2007>.
8. Про виконання санкцій Ради Безпеки ООН щодо Руанди : Постанова Кабінету Міністрів України № 622 від 6 вересня 1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/КР940622.html.
9. Про виконання резолюцій Ради Безпеки ООН щодо Ісламської Республіки Іран : Постанова Кабінету Міністрів України № 1092 від 5 вересня 2007 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.google.com/url?q=http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1092-2007-%25D0%25BF&sa=U&ei=cYBgU5zIEKjeyQPdWIHACA&ved=0CB4QFjAA&sig2=ERqwjhZC33U3MmXWMzixw&usg=AFQjCNEfU3qO45rFYRoC6s6xdxweS5YFg>.
10. Резолюция 1803 (2008), принятая Советом Безопасности на его 5848-м заседании 3 марта 2008 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N08/257/83/PDF/N0825783.pdf?OpenElement>.
11. Резолюция 1970 (2011), принятая Советом Безопасности на его 6491-м заседании 26 февраля 2011 года. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.google.com/url?q=http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_j25.

ABOUT THE PROTECTION OF THE INTERESTS OF PARTICIPANTS OF FOREIGN TRADE AGREEMENTS, WHICH HAVE SUFFERED LOSSES AS A RESULT OF INTERNATIONAL ECONOMIC SANCTIONS

Troyanovsky A. V.

Ph.D., Associate Professor, Department of International Law and International Relations, National University «Odessa Law Academy».

Abstract. *The imposition of economic sanctions significantly affects international relations entities. The imposition of sanctions makes contractual obligations legally impossible. Impossibility of performance of the contract entails the suspension of the contract or its termination, resulting in significant negative property complexity for the contracting parties, what is experiencing in bearing the damages under the contracts, as well as liability for non-execution of a contract. But regardless of the contract liability decision, the parties of the contract incur a loss, which is caused by the imposition of sanctions and cannot be covered by contractual arrangements. Therefore the issues of compensation for contract losses incurred by the parties are not less urgent.*

The participants of foreign trade agreements, which have suffered losses as a result of international economic sanctions, have the right to claim compensation for damages directly caused by the imposition of sanctions, out of the proceeds of the state budget, implementing economic sanctions, as well as by referring to international institutions. Therefore, when reforming the national legal regulation it is necessary to provide guarantees for the rights of business entities in connection with the implementation of international economic sanctions.

Key words: *sanctions, foreign trade agreement, the UN Security Council, contract, liability, compensation for losses, force majeure.*

Referances

1. Neshataeva T. N. Sanktsii sistemy OON (mezhdunarodno pravovoy aspekt) / T. N. Neshataeva, O. N. Tiunov. – Irkutsk : Izd-vo Irkut. un-ta, 1992. – 108 s.
2. Kryuchkova I. N. Ekonomicheskie sanktsii Soveta Bezopasnosti Organizatsii Ob'edinennykh Natsiy v mezhdunarodnom publichnom prave i mezhdunarodnom chastnom prave: Monografiya. / I. N. Kryuchkova. – M. : MAKS Press, 2005. – 146 s.
3. Kryuchkova I. N. Pravovye posledstviya primeneniya ekonomicheskikh sanktsiy Soveta Bezopasnosti Organizatsii Ob'edinennykh Natsiy dlya ispolneniya chastnopravovykh dogovorov mezhdunarodnogo haraktera / I. N. Kryuchkova. // Mezhdunarodnoe publichnoe i chastnoe pravo. – 2005. – № 5 (26). – S. 25-29.
4. Mezhdunarodnoe chastnoe pravo : Uchebnik / L. P. Anufrieva, K. A. Bekyashev, G. K. Dmitrieva i dr.; Otv. red. G. K. Dmitrieva. – 2-e izd., pererab. i dop. – M. : TK Velbi, Izd-vo Prospekt, 2004. – 688 s.
5. Predprinimatelskoe (hozyaystvennoe) pravo: uchebnik / [Voznesenskaya N.N. i dr.] ; pod red. V. V. Lapteva, S. S. Zankovskogo ; Ros. akad. nauk, In-t gosudarstva i prava, Akadem. pravovoy un-t. – M. : Volters Kluver, 2006. – 560 s.
6. Pro zovnishnioekonomichnu diyalnist : Zakon Ukrayiny № 959-XII vid 16. 04. 1991 [Elektronnyiy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1085.19.47&nobreak=1>.
7. Pro vikonnannya rezolyutsiy Rady Bezpeki OON schodo Islamskoyi Respubliki Iran : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayini № 1092 vid 5 veresnya 2007 r. [Elektronnyiy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1092-2007>.
8. Pro vikonnannya sanktsiy Rady Bezpeki OON schodo Ruandy : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny № 622 vid 6 veresnya 1994 r. [Elektronnyiy resurs]. – Rezhim dostupu: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP940622.html.
9. Pro vikonnannya rezolyutsiy Rady Bezpeki OON schodo Islamskoyi Respubliki Iran : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny № 1092 vid 5 veresnya 2007 r. [Elektronnyiy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://www.google.com/url?q=http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1092-2007-%D0%BF&sa=U&ei=cyBgU5zIEK-jeyQPdwIHACA&ved=0CB4QFjAA&sig2=ERqwjhZC33U3MmXWMziqwx&usg=AFQjCNEfU3qO45rFYRoC6s6xdxweS5YFg>.
10. Rezolyutsiya 1803 (2008), prinyataya Sovetom Bezopasnosti na ego 5848-m zasedanii 3 marta 2008 goda [Elektronnyiy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N08/257/83/PDF/N0825783.pdf?OpenElement>.
11. Rezolyutsiya 1970 (2011), prinyataya Sovetom Bezopasnosti na ego 6491-m zasedanii 26 fevralya 2011 goda. [Elektronnyiy resurs]. – Rezhim dostupu: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_j25.

К ВОПРОСУ О ЗАЩИТЕ ИНТЕРЕСОВ УЧАСТНИКОВ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ ДОГОВОРОВ, КОТОРЫЕ ПОНЕСЛИ УБЫТКИ В РЕЗУЛЬТАТЕ ВВЕДЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ САНКЦИЙ

Трояновский А. В.

Кандидат юридических наук, доцент кафедры международного права и международных отношений Национального университета «Одесская юридическая академия».

Аннотация. *Введение экономических санкций существенно влияет на международные связи субъектов хозяйствования. Введение санкций делает выполнение договорных обязательств юридически невозможным. Невозможность исполнения договора влечет приостановление действия договора или прекращения его действия, в результате чего договаривающиеся стороны испытывают значительные негативные имущественные сложности, выражающиеся в несении убытков и ущерба по заключенным договорам, а также ответственности в связи с невыполнением договора. Но независимо от решения вопроса об ответственности в договорных отношениях сторон, стороны договора несут вызванные введением санкций имущественные потери, которые не могут быть покрыты договорными механизмами. Поэтому не менее насущными являются и вопросы компенсации понесенных сторонами договора убытков.*

Участники внешнеэкономических договоров, которые понесли убытки в результате введения международных экономических санкций, имеют право требовать предоставления им компенсации убытков, непосредственно вызванных введением санкций, за счет бюджета государства, имплементирующего экономические санкции, а также посредством обращения в международные учреждения. Поэтому при реформировании национального правового регулирования необходимо предусмотреть гарантии прав субъектов хозяйствования в связи с имплементацией международных экономических санкций.

Ключевые слова: санкции, внешнеэкономический договор, решения Совета Безопасности ООН, исполнение договора, ответственность, компенсация убытков, форс-мажор.